

17.11.2024 26. helluntain jälkeinen sunnuntai

Päivän epistola

”Eläkää valon lapsina. Valo kasvattaa hyvyyden, oikeuden ja totuuden hedelmiä. Pyrkikää saamaan selville, mikä on Herran mielen mukaista. Älkää osallistuko pimeyden töihin; ne eivät kannata hedelmää. Tuokaa ne päivänvaloon. Mitä sellaiset ihmiset salassa tekevät, on häpeällistä sanoakin, mutta kaikki tulee ilmi, kun valo sen paljastaa. Kaikki, mikä on paljastettu, on valossa. Sen vuoksi sanotaankin: - Herää, sinä joka nukut, ja nouse kuolleista, niin Kristus on sinua valaiseva! Katsokaa siis tarkoin, miten elätte: älkää eläkö tyhmien tavoin, vaan niin kuin viisaat. Käyttäkää oikein jokainen hetki, sillä tämä aika on paha. Älkää olko järjettömiä, vaan ymmärtäkää, mikä on Herran tahto. Älkää juopuko viinistä, sillä siitä seuraa rietas meno, vaan antakaa Hengen täyttää itsenne. Veisatkaa yhdessä psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja, soittakaa ja laulakaa täydestä sydäimestä Herralle.” (Ef. 5: 8b - 19)

Paavali asettaa tässä vastakkain kaksi eri ryhmää. Valon lapset ovat niitä, jotka ovat uskollisia ja noudattavat Jumalan käskyjä. Pimeyden lapset taas ovat edellisten vastakohta, he eivät noudata Jumalan käskyjä. Kysymys on käyttäytymisestä, ei pimeydestä tai valosta fysiikan lakien mukaan. Kristittyjen tulee elää tiedon ja uskon ohjaamina sekä olla esikuva myös niille, jotka eivät usko. Heidän toiminnassaan näkyy hyvyys, oikeus ja totuus.

”Tuokaa ne päivänvaloon.” Ilmaus merkitsee jonkin väärän teon paljastamista tai siitä nuhtelemista, mitä verbiä vanha suomennos käyttää. Kyse on velvollisuudesta oikaista väärällä tavalla toimijaa. Se ei merkitse toisen ihmisen tuomitsemista. Toimimalla valon lapsina, siis toimimalla oikein, paljastuu samalla väärintoimijan toiminta. Synti viihtyy pimeydessä, mutta kun se tuodaan valoon, niin se paljastuu. Tällöin väärin toimineella on mahdollisuus katumukseen, kun hän näkee syntinsä valossa.

”Herää, sinä joka nukut ja nouse kuolleista, niin Kristus on sinua valaiseva!” Tässä Paavali on lainannut osan varhaisesta kastehymnistä. Vanhan kirkon käsityksen mukaan nukkuminen tarkoittaa tässä yhteydessä synnissä elämistä. Synti erottaa ihmisen Jumalasta eli todellisesta elämästä. Nouseminen kuolleista merkitsee synnin tekemisen loppumista ja yhteyttä Jumalaan.

”Älkää eläkö tyhmien tavoin, vaan niin kuin viisaat.” Tämä muistuttaa niitä tekstejä, jotka antavat ohjeita Qumranin yhteisön elämäntavoista. Qumran oli yhteisö, jonka keskuspaikka oli lähellä

Kuollutta merta ja jonka jäsenet odottivat innokkaasti Messiaan tuloa. Johannes Kastaja oli todennäköisesti tämän yhteisön jäsen. Yhteisön jäseniä kutsuttiin essealaisiksi.

”Käyttäkää oikein jokainen hetki” on muistutus ajan vähydestä. Kristitty on aina vieraassa maassa ja ajassa. Tärkeintä on säilyttää usko ja osoittaa lähimmäisen rakkautta. Se vie kohti pelastusta. ”Tämä aika on paha” ei tarkoita sitä, että aika sinänsä on paha, vaan sitä, että pahuus vaikuttaa tässä ajassa. Tähän liittyy se, että kristityn tulee ”ymmärtää, mikä on Herran tahto” ja toimia sen mukaisesti.

”Älkää juopuko viinistä, sillä siitä seuraa rietas meno, vaan antakaa Hengen täyttää itsenne. Veisatkaa yhdessä psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja, soittakaa ja laulakaa täydestä sydäimestä Herralle.” Tekstimme loppuosa sisältää kehotuksia elää Hengen mukaista elämää. Tässä ei kielletä viinin nauttimista mutta varoitetaan juopumisesta. Teksti muistuttaa paljon Paavalin kirjettä kolossalaisille (Kol. 3: 16 – 17). Lopussa on maininta jumalanpalveluksissa laulettavista teksteistä. Psalmi viittaa Jerusalemin temppelin ”laulukokoelmaan” eli Psalmien kirjaan. Ylistysvirret ovat voineet syntyä jo juutalaisuudessa, esimerkiksi Jeesus opetuslapsineen lauloi ”kiitosvirren” ehtoollisen nauttimisen jälkeen ennen Öljymäelle lähtemistä (Mark. 14: 26). Hengelliset laulut voivat olla jo uskoviensa eli kristittyjen keskuudessa syntyneitä lauluja.

Päivän evankeliumi

”Ja hän esitti heille vertauksen: ”Oli rikas mies, joka sai maastaan hyvän sadon. Hän mietti itsekseen: ”Mitä tekisin? Minun satoni ei mahdu enää mihinkään.” Hän päätti: ”Minäpä teen näin: puran aittani ja rakennan isommat niiden sijaan. Niihin minä kerään koko satoni ja kaiken muun, mitä omistan. Sitten sanon itselleni: Kelpaa sinun elää! Sinulla on kaikkea hyvää varastossa moneksi vuodeksi. Lepää nyt, syö, juo ja nauti elämästä!” Mutta Jumala sanoi hänelle: ”Sinä hullu! Tänä yönä sinun sielusi vaaditaan sinulta takaisin. Ja kaikki, minkä olet itsellesi varannut – kenelle se joutuu?” ”Näin käy sen, joka kerää rikkautta itselleen mutta jolla ei ole aarretta Jumalan luona.” (Luuk. 12: 16 – 21)

Ennen tämänpäiväistä tekstiämme Jeesus varoitti ihmisiä ahneudesta ja elämän rakentamisesta rikkauten varaan. Nyt luettu vertaus selventää Jeesuksen varoitusta väärästä asennoitumisesta rikkauteen. Jeesus ei tässä kiellä rikkautta. Mutta Hän osoittaa, ettei omaisuuden kerääminen on hyödytöntä, se ei anna suojaa tulevalta tuomiolta (vrt. Ps. 39: 7).

Tekstissä korostuu ”hullun” miehen itsekkyyks. Siinä käytetään useita kertoja sana ”minä” eri muodoissa. Hänen elämänsä ei mahdu Jumala eikä lähimmäinen. Rikas ajattelee vain, miten hän itse voi hyötyä omaisuudestaan: ”Lepää nyt, syö, juo ja nauti elämästä!” Teksti muistuttaa Saarnaajan kirjaa, jossa kerrotaan väärintekijöiden maallisesta ilosta (Saarn. 8: 14 – 15).

Jeesus nimittää rikasta miestä ”hulluksi”. Rikas mies haluaa itselleen vain nautintoa huomioimatta muita. Hän ei kerää itselleen ”aaretta taivaissa”, vaan maan päällistä rikkautta. Hän ei huomio muita. Hänen toiminnassaan korostuu itsekkyyks. Hän rakentaa itsensä ympärille muurit ollakseen siellä yksinään. Tämä on toteutuva, ikuisuudessa.

Kuka tai ketkä ovat toimijoina: ”Tänä yönä sinun sielusi vaaditaan sinulta takaisin”? Kyse voi olla kiertoilmaisusta, jossa vaatijana on Jumala. Mutta se voi myös tarkoittaa sitä, että rikkaan sielu onkin kiinni ”kaikessa” omaisuudessa eikä voi tulla Jumalan luo.

Ihmisen toiminta arvioidaan hänen kuolinhetkensä tilanteen mukaan. Jeesuksen opetuksen mukaan rikkaan miehen tilanteen Jumala arvioi näin: ”kaikki, minkä olet itsellesi varannut – kenelle se joutuu?”. Ja Hän jatkaa: ”Näin käy sen, joka kerää rikkautta itselleen, mutta jolla ei ole aaretta Jumalan luona.”

Tekstin avulla yritetään ihminen vastaamaan kysymykseen: mikä on elämän tarkoitus? Evankeliumi johdattaa meitä vastaukseen: tunnista Jumala ja auta puutteenalaisia. Hieman myöhemmin Luukas kirjoittaa: ”Myykää, mitä teillä on, ja antakaa köyhille. Hankkikaa kukkarot, jotka eivät tyhjene, kootkaa taivasiin aarre, joka ei ehdy.” (Luuk. 12: 33)